

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

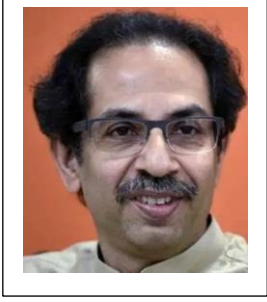
(इयत्ता आठवी)

डिसेंबर २०२० ते एप्रिल २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.बच्चू कडू
राज्यमंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश...

जीवनातील विविध समस्यांना सामोरे जाताना शिक्षणाची ज्योत तेवत ठेवणाऱ्या असंख्य बालकांसमोर कोविड-१९ मुळे एक नवीन आव्हान उभे राहिले आहे. सर्व पालक, शिक्षक, शिक्षणप्रेमी यांच्यापुढे भविष्यातील शिक्षणाच्या व्यवस्थेबाबत प्रश्न निर्माण झाले आहेत. पण पुरोगामी महाराष्ट्र या अडचणीतूनही मार्ग काढून विद्यार्थी व शिक्षक यांच्या आरोग्याला प्राधान्य देऊन विद्यार्थ्यांचे शिक्षण होत राहिल यासाठी प्रयत्न करत राहिल आणि शिक्षणातही मागे राहणार नाही याची मला खात्री आहे.

आरोग्याला प्राधान्य देऊन शिक्षण चालू ठेवता येईल काय यावर शासन पातळीवर बरीच चर्चा होऊन शाळा बंद असल्या तरी मुलांच्या शिकण्याची प्रक्रिया कायम ठेवण्यासाठी शालेय शिक्षण विभाग 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. शिक्षण विभागाच्या या प्रयत्नांना सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद द्यावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

सर्व विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षकांना नमस्कार !

कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे निर्माण झालेल्या आपत्कालीन परिस्थितीचा आपण सर्वच जण धैर्याने सामना करीत आहोत. या परिस्थितीमुळे शिक्षणक्षेत्रावरही परिणाम झाला असला तरी राज्यातील सर्व विद्यार्थ्यांचे शिक्षण सुरु रहावे यासाठी तसेच शिक्षणाशी, शिक्षकांशी त्यांचा संबंध तुटू नये यासाठी मागील ८ महिन्यांपासून आम्ही 'शाळा बंद, पण शिक्षण आहे...' ही अभ्यासमाला सुरु ठेवली होती आणि त्याला महाराष्ट्रभरातून प्रचंड प्रतिसाद मिळाला. प्रत्यक्ष शाळा सुरु करण्यात अनेक अडचणी आहेत त्यामुळे आपण डिजिटल माध्यमातून शिक्षण देण्याचा निर्णय घेतला आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने **शैक्षणिक दिनदर्शिकेची** निर्मिती केली आहे. आम्ही दीक्षा, रेडिओ, टेलिव्हिजन, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) इत्यादी माध्यमातून विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचण्यासाठी प्रयत्नशील असून त्याचाच एक भाग म्हणून शैक्षणिक दिनदर्शिका तयार करण्यात आली आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर शिक्षक, पालक यांनी अत्यंत विचारपूर्वक करून विद्यार्थ्यांचे शिकणे अधिक समृद्ध करणे आवश्यक आहे. प्रत्यक्ष शाळा सुरु होत नाहीत तोपर्यंत विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून आपल्या सवडीनुसार आणि वेळेनुसार शिक्षण घेऊ शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक साहित्य, कृती, स्वाध्याय यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. आतापर्यंत माहे नोव्हेंबर अखेर पर्यंतच्या शैक्षणिक दिनदर्शिका आपणापर्यंत पोहोचल्या आहेतच. यापुढील म्हणजेच माहे डिसेंबर 2020 ते एप्रिल 2021 या कालावधीची शैक्षणिक दिनदर्शिका आपणापर्यंत पोहोचविण्यास विशेष आनंद होत आहे. या उपक्रमास शिक्षक, पालक व विद्यार्थी यांनी दिलेल्या सकारात्मक प्रतिसादामुळे शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवण्यातील आमचा प्रयत्न यशस्वी होत असल्याचे समाधान वाटत आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा प्रमुख उद्देश हा या संकटाच्या कालावधीमध्ये देखील विद्यार्थी शिक्षणप्रवाहात रहावा हाच आहे. आरोग्यासोबतच विद्यार्थ्यांचे शिक्षण हे ही महत्वाचे आहे. यासाठीच घरी बसून देखील विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून त्यांच्या वेळेनुसार शिकू शकणार आहे. तसेच शिक्षक या दिनदर्शिकेचा वापर करून विद्यार्थ्यांचे अध्ययन अधिक सुखकर करण्याचा प्रयत्न करतील यात शंका नाही. शाळा बंदच्या कालावधीमध्ये प्रत्यक्ष शाळेत जावून अनुषंगिक कृती तसेच अध्ययन अनुभव पूर्णतः देणे शक्य होणार नाही पण काही अध्ययन अनुभव हे या उपलब्ध ई-साहित्याच्या माध्यमातून देणे नक्कीच शक्य होणार आहे.

आपण सर्व या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा एक अध्ययन-अध्यापन साहित्य म्हणून उपयोग कराल असा विश्वास आहे.

राहुल द्विवेदी (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार याविचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार शासनपातळीवरही होत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन,अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर करण्यासाठी सुद्धा शासन प्रयत्नशील आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपात आम्ही करत आहोत. शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लीकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकतो व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन वापरू शकतो.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा जून, जुलै व ऑगस्ट २०२० या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे.तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साह्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल,कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
4. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
5. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.

6. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
7. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही आहोत तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई-साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
8. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षाऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.
7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक २४/०७/२०२० च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२० साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत्त १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक वर्ष हे एप्रिल 2021 अखेर समाप्त होते.त्या अनुषंगाने एप्रिल 2021 अखेर पर्यंतचा विचार करून दिनदर्शिका तयार करण्यात आली आहे.लहान इयत्तांसाठी एप्रिल महिन्यापर्यंतचे तर मोठ्या इयत्तांसाठी मार्च अखेर पर्यंतची दिनदर्शिका तयार करण्यात आली आहे याची सर्वांनी नोंद घ्यावी.
14. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – डिसेंबर २०२० ते एप्रिल २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:- आठवी

माहे -डिसेंबर २०२०

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	08.01.01 08.01.03 08.01.05 08.01.08	११)स्वामी विवेकानंदांची भारतयात्रा	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६८१६२२०४४४२६२४१३५३४?dialCode=M२S&KR	<p>विद्यार्थी पाठसमजपूर्वकवाचतील.</p> <p>पाठावरआधारितप्रश्नपेढीतयारकरतील.</p> <p>विद्यार्थी पाठातस्वामीजींचे गुण दर्शवणारी वाक्य शोधतील.</p> <p>जसे एकाग्र पासून एकाग्रताहेभाववाचकनामतयारहोते .त्याप्रमाणेता ,त्व,आळू ,पणा हे प्रत्यय लावून भाववाचक नामे तयार करा.</p> <p>खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहून वाक्य तयार करा .</p> <p>१)दिवसर) आनंद३) शेवट</p> <p>तुमच्या परिसरात गोरगरीब जनतेच्या कल्याणासाठी काम करणाऱ्या दोन व्यक्तींची माहिती मिळवून त्यांचासंक्षिप्तपरिचयउल्लेखनीयकार्यंविषयीवर्णनलिहा.</p> <p>विसर्गसंधी उदाहरणांद्वारे समजून घेतील .</p> <p>अनुक्रमांक 52 वरील उताऱ्याचे वाचन करून दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहितील.</p> <p>पाठात स्वामींची राष्ट्रभक्ती कोणत्या प्रसंगातून दिसून आली त्याचे तुमच्या शब्दांत वर्णन लिहा.</p>
दुसरा	08.01.10 08.01.12 08.01.14	१२)गोधडी	https://diksha.gov.in/geot/dial/M३२२ME	<p>. विद्यार्थी कवितेचे गायन करतील</p> <p>कवितेत आलेली गोधडीची वैशिष्ट्ये लिहिती ल वत्यावर. आधारित स्वतःला वाटत असलेली वेगळी वैशिष्ट्ये लिहा</p> <p>विद्यार्थी कवितेतून गोधडीचा समजलेला अर्थ त्यांच्या शब्दात लिहितील .</p> <p>गोधडी च्या रूपाने कौटुंबिक नात्यांमधील आठवणींचा गोफ विणला आहे या ओळीचा तुम्हाला समजलेला अर्थ</p>

	08.01.17			<p>लिहा.</p> <p>विद्यार्थी त्यांच्या घरात आई अशा अनेक टाकाऊ वस्तु पासून टिकाऊ वस्तू बनवत असते त्यांची नावे लिहितील.</p> <p>पान क्रमांक वर 55 व 56 वरील अलंकारकृतीसमजून घेतील.</p>
तिसरा	08.01.01 08.01.03 08.01.04 08.01.10	१३) पाड्यावरचा चहा	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६६५३५०२१४३२०१२८१४३३?dialCode=M३AXP२</p>	<p>विद्यार्थी पाठाचे वाचन करतील व पाठावर प्रश्न पेढी तयार करतील.</p> <p>यापूर्वी 'वारली' हा शब्द कोणत्या इयत्तेत आला होता त्याचे पूर्वज्ञान जागृत करतील .</p> <p>आपल्याकडील झोपडी व पाठातील खोपटी यातील फरक स्पष्ट करा .</p> <p>पाठातील चहाची कृती अनुक्रमे लिहा .</p> <p>पाठात आलेले वाक्यप्रचार लिहून त्यांचा वाक्यात उपयोग करा .</p> <p>पान क्रमांक 63 वरील अर्थालंकारकृतीसमजून घेतील.</p>
चौथा	08.01.01 08.01.07 08.01.10 08.01.12 08.01.14	१४) फुलपाखरे	<p>https://diksha.gov.in/get/dial/M३JTQP</p>	<p>पाठात आलेली 'जीवन' या शब्दाविषयीची लेखकाची संकल्पना लिहितील .</p> <p>"बुद्धीने मनुष्याचे जीवन बहारीचे बनले पाहिजे " या वाक्याचा तुम्हाला समजलेला अर्थ लिहा.</p> <p>पाठात आलेली निसर्गातील फुले व फुलपाखरे आपल्यालाही काही संदेश देतात का याविषयीचे तुमचे मत लिहा.</p> <p>परिसरातील काही फुलांचे निरीक्षण करतील व त्यांचे देठ, पान , फुले याविषयीची वैशिष्ट्ये लिहितील .</p> <p>पान क्रमांक वरील शब्दकोडे ही कृती सो 67 डवतील .</p> <p>"आपण समजून घेऊया " या कृतीचे समजपूर्वक वाचन करतील.</p>

इयत्ता:- आठवी

माहे -जानेवारी २०२१

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	08.01.10 08.01.12 08.01.14	१५)आळाशी (कविता)	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६०५२७७२७४८००१२८२६५७५?dialCode=M३TPSC	विद्यार्थीकविता चालीवर म्हणतील. हे केव्हा घडते ते लिहा १)बाप हुरडा वाटतो..... विद्यार्थीआपल्यापरिसरातीलशेतकऱ्यांचीमाहितीमिळवूनत्याच्यापेरणीच्याकामाच्याकृतीचाओघतक्तातयारकरतील. 'पिकणाऱ्याअन्नधान्यावरजगाचेपालनपोषणहोते' हेविधानतुमच्याशब्दांतस्पष्टकरा.
दुसरा	08.01.10 08.01.12 08.01.14	१५)आळाशी (कविता)	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६०५२७७२७४८००१२८२६५७५?dialCode=M३TPSC	विद्यार्थीकविताचालीवरम्हणतील. विद्यार्थी कवितेतील यमक जुळणाऱ्या शब्दांच्या जोड्या शोधून लिहितील.
तिसरा	08.01.01 08.01.05 08.01.14	१६)चोच आणि चारा	https://diksha.gov.in/get/dial/M४३KTZ	विद्यार्थी पाठाचे समजपूर्वक भाषण करतील. विद्यार्थी किवी पक्षी व इतर पक्षी यांचे फरक सांगतील. पाठातील म्हणींचा शोध घेऊन त्याचे लेखनात उपयोग करा.

चौथा	08.01.10 08.01.11 08.01.12 08.01.16	१६)चोच आणि चारा	<input type="text"/>	विद्यार्थी पाठाचे अस्खलितपणे वाचन करतील व विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतील. पाठात आलेल्या पक्षांच्या नावांची यादी करा त्या पक्षांच्या नावासमोर त्यांची वैशिष्ट्ये लिहा.
------	--	-----------------	----------------------	---

इयत्ता:- आठवी

माहे -फेब्रुवारी२०२१

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	08.01.08 08.01.10 08.01.12 08.01.14	१७)अन्नजाल (कविता)	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६०५२७७२८५६६२७२०२६५७७?dialCode=MC३CN५	विद्यार्थी कविता चालीवर म्हणतील. पुढील कृतीचा काय परिणाम होईल :- मानवाने प्राण्यांना मारले तर.. अन्नसाखळी नष्ट झाल्याचे दुष्परिणाम विज्ञान अभ्यासातून स्पष्ट होण्यासाठी आंतरजालाची मदत घ्या.
दुसरा	08.01.01 08.01.04	१८)जलदिंडी	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२६०५२७७२९१६२६४९६१८८३२?dialCode=MCC८PS	आपसात चर्चा करून वापरा आणि फेका या संस्कृतीत मोडणाऱ्या वस्तूंची यादी करा. प्रदूषण टाळण्यासाठी वस्तूंची विल्हेवाट कशी लावावी याबद्दल तुमचे मत सांगा

	08.01.12			किंवा लिहा. प्लास्टिक बंदीच्या निर्णयामागील कारणांची चर्चा करा
तिसरा	08.01.14 08.01.15	१८)जलदिंडी	https://diksha.gov.in/play/content/do_392604207299626489696632?dialCode=MCC4PS	या पाठाचे समजपूर्वक वाचन करतील. पुढील सामासिक शब्दाचा विग्रह करा पुढील:- भाजीपाला, सुख-दुख, स्त्री-पुरुष, केरकचरा
चौथा	08.01.06 08.01.10 08.01.12 08.01.15	१९)गे मायभू (कविता)	https://diksha.gov.in/play/content/do_39260420729939604826496?dialCode=MCL8RF	विद्यार्थी कविता चालीवर म्हणतील. पुढील अर्थाच्या कवितेतील ओळी शोधून लिहा. "माझी भाषा मधुर आणि समृद्ध बनव. शब्द सामर्थ्य प्रतिभसामर्थ्य प्राप्त झाल्याने गाणे गाईन".

इयत्ता:- आठवी

माहे -मार्च२०२१ विषय - मराठी

पहिला	08.01.01	२०)शब्दकोश	-	शब्दकोश कसा पहावा व तू पाहण्याचा क्रम कोणता असावा यावर चर्चा करा.
-------	----------	------------	---	---

	08.01.10 08.01.11	(स्थूलवाचन)		शब्दकोशाचा तुम्हाला कळलेला उपयोग तुमच्या शब्दात लिहा.
दुसरा	08.01.13 08.01.15 08.01.17	२०)शब्दकोश (स्थूलवाचन)	-	शब्दकोशासंबंधी खालील मुद्यांना धरून परिच्छेद तयार करा:- -शब्दकोशाचा उपयोग -शब्दकोश पाहण्याची उद्दिष्टे
तिसरा	08.01.07 08.01.08	२१) संतवाणी	https://diksha.gov.in/get/dial/MD4VUQ	शब्द हे संत तुकाराम महाराजांचे सर्वस्व आहे या अर्थाची कवितेतील ओळ शोधून लिहा. शब्दांचे सामर्थ्य अफाट असते या विधानाबाबत तुमचा अनुभव लिहा.
चौथा	08.01.14 08.01.16	२१) संतवाणी	https://diksha.gov.in/get/dial/MD4VUQ	

इयत्ता:- आठवी

माहे-एप्रिल२०२१

विषय-मराठी

पहिला	-	द्वितीय सत्र परिक्षा		संकलित मूल्यमापन २
-------	---	----------------------	--	--------------------

दुसरा	-	अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन		
तिसरा		अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन		
चौथा		अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन		

इयत्ता:-आठवी

माहे -दिसंबर-२०२०

विषय - हिंदी

समाह	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	गद्य शीर्षक	अध्ययन स्रोत	छात्र कृती
1	08.15.01 08.15.04 08.15.10	2.1.धरती का ऑगन महके		<ul style="list-style-type: none">● छात्र कविता का सस्वर गायन करेंगे।● छात्र विज्ञान के विभिन्न खोज की जानकारी प्राप्त करेंगे।● मानवता के विनाशक शस्त्रास्त्र के परिणाम बताएँगे।● पद्यांश में आए लययुक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएंगे।● छात्र कविता का भावार्थ लिखेंगे।
2	08.15.05 08.15.14 08.15.03	2.2 दो लघुकथाएँ (पुर्वाध)		<ul style="list-style-type: none">● छात्र पाठ में उल्लेखित विविध भाषाओ की सूची बनाएंगे।● छात्र बुरे काम का बुरा फल का परिणाम बताएँगे।● छात्र कहानी के पात्र और मिलनेवाली सिख बताएँगे।।● छात्र पाठ्यांश का सस्वर वाचन करेंगे।
	08.15.05 08.15.14	2.2 दो लघुकथाएँ (उत्तरार्ध)		<ul style="list-style-type: none">● छात्र जीभ का वर्चस्व कथा का सस्वर वाचन करेंगे।● पाठ्यांश से मिलनेवाली सिख लिखेंगे।● जीभ और दाँतों के सवांद पढ़ेंगे।● पाठ्यांश में प्रयुक्त मुहावरों का वाक्य में प्रयोग करेंगे।

3	08.15.03			<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र कथा के माध्यम से नैतिक गुणोंका ग्रहण करेंगे ।
4	08.15.05 08.15.02 08.15.03	2.3 लकडहारा और वन (पुर्वाध)		<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र वनों के कटाई दुष्परिणाम को बताएंगे। ● लकडहारा और ग्रामीण के संवाद छात्र अपने शब्दों में लिखेंगे । ● छात्र पर्यावरण शुद्ध करने और वर्षा लाने में अपना योगदान लिखेंगे। ● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे ।

माहे – जनवरी- 2021

विषय – हिंदी

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	गद्य शीर्षक	अध्ययन स्रोत	छात्र कृती
1	08.15.05 08.15.02 08.15.03	2.3 लकडहारा और वन (उत्तरार्ध)		<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र छोटे परिवार ,परिश्रम और ईमानदारी का महत्व बताएँगे । ● छात्र कहानी से मिलनेवाली सिख लिखेंगे। ● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे । ● छात्र मुहावरों का अर्थ और वाक्य में प्रयोग लिखेंगे।

2	08.15.02 08.15.07 08.15.11	2.4 सौहार्द -सोमनस्य		<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र कविता का सस्वर गायन करेंगे। ● छात्र समाज में व्याप्त नफरत ,स्वार्थ ,आदी के दुष्परिणाम बताएँगे। ● भारत की विभिन्नता और संस्कृति का आंतरजाल से जानकारी छात्र प्राप्त करेंगे। ● पद्यांश में आए लययुक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएँगे। ● भारत की विविधता की जानकारी लिखेंगे।
3	08.15.02 08.15.08 08.15.09	2.5 खेती से आई तब्दीलियाँ (पुर्वाध)		<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र आदीमानव के रहन-सहन की के तरीकों की जानकारी प्राप्त करेंगे। ● मनुष्य ने खेती के परिवर्तन की जानकारी प्राप्त करेंगे। ● पं.जवाहरलाल नेहरु द्वारा लिखित पत्र से प्राचीन मानव का विकास इस विषय का पठनकरेंगे। ● पाठ्याश में आए प्रत्येय युक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएँगे। ● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे।
4	08.15.02 08.15.08 08.15.09	2.5 खेती से आई तब्दीलियाँ (उत्तरार्ध)		<ul style="list-style-type: none"> ● छात्र खेती में आए परिवर्तन की जानकारी प्राप्त करेंगे। ● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे। ● छात्र कृषि क्षेत्र में किए गए नये-नये प्रयोग के लाभ बताएँगे। ● खेती से मिलनेवाले विभिन्न उत्पाद के नामो की छात्र सूची बताएँगे।

माहे – फरवरी- 2021

विषय – हिंदी

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	गद्य शीर्षक	अध्ययन स्रोत	छात्र कृती
1	08.15.01 08.15.03 08.15.05	2.7 स्वराज्य मेरा जन्मसिद्ध अधिकार है(पुर्वाध)		<ul style="list-style-type: none">● छात्र लोकमान्य बाल गंगाधर जी का बहुचर्चित नारा बताएँगे ।● छात्र आतंरजाल से आजादी आंदोलन के बारेमें जानकारी प्राप्त करेंगे।● छात्र युवावस्था में शरीर का सबल होने के कारण बताएँगे । ।● टीळकजी के आझादी आंदोलन में साहस और स्वशासन का महत्व लिखेंगे ।● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे ।
2	08.15.01 08.15.03 08.15.05	2.7 स्वराज्य मेरा जन्मसिद्ध अधिकार है(उत्तरार्ध)		<ul style="list-style-type: none">● छात्र आजादी आंदोलन की ब्रिटीश शासन के अत्याचारों की जानकारी प्राप्त करेंगे ।● छात्र श्रीकृष्ण की लिलाओ की कथा सुनेगे।● छात्र पाठ्याश का सस्वर वाचन करेंगे ।● पद्यांश में आए उपसर्ग युक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएंगें।● जन्मसिद्ध अधिकार की विशेषता छात्र लिखेंगे।
3	08.15.03 08.15.07 08.15.10	व्याकरण		<ul style="list-style-type: none">● छात्र क्रिया के काल परिवर्तन करेंगे।● छात्र अव्ययों का वाक्यमें प्रयोग करेंगे।● छात्र शब्दके भेद लिखेंगे .
	08.15.05	रचना		<ul style="list-style-type: none">● छात्र कविता का सस्वर गायन करेंगे।● छात्र आकलन लेखन-गद्य पढकर प्रश्न तैयार करेंगे

4	08.15.07			
	08.15.13			

माहे - मार्च - 2021

विषय - हिंदी

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	गद्य शीर्षक	अध्ययन स्रोत	छात्र कृती
1	08.15.02 08.15.07 08.15.11	2.9 नही कुछ इससे बढकर		<ul style="list-style-type: none"> • छात्र कविता का सस्वर गायन करेंगे। • छात्र आतंरजाल से किसान, कवि, बलिदानियों के बारेमें जानकारी प्राप्त करेंगे। • समाज के विभिन्न श्रमजीवी घटकों की छात्र सूची बनाएं। • पद्यांश में आए लययुक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएं। • छात्र कविता का भावार्थ लिखें।
2	08.15.03 08.15.07 08.15.10	व्याकरण		<ul style="list-style-type: none"> • छात्र कविता का सस्वर गायन करेंगे। • छात्र श्रीकृष्ण की लिलाओ की कथा सुनेगे। • सूरदास रचित रचानोंकी जानकारी प्राप्त करेंगे। • पद्यांश में आए लययुक्त शब्दोंकी छात्र सारणी बनाएं। • बालकृष्ण और माता के बीच संवाद लिखें।
3				<ul style="list-style-type: none"> • मौखिक परीक्षा और आवृत्ती
4				<ul style="list-style-type: none"> • मौखिक परीक्षा और आवृत्ती

माहे - अप्रेल - 2021

विषय - हिंदी

समा ह	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	गद्य शीर्षक	अध्ययन स्रोत	छात्र कृती
1				• द्वितीय सत्र परीक्षा
2				• द्वितीय सत्र परीक्षा

इयत्ता : माहे : २०२०

गणित

माहे :- डिसेंबर

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
M809	सूट व कमिशन	डिसेंबर आठवडा १,२	दीक्षाॲपचा वापर (QR code), https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140203678842881243 https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140206381629441284	पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने सूट म्हणजे काय? सूटवरील उदाहरणे, वस्तूच्या किमतीवरील सूटचे सूत्र, सूटवरील विविध उदाहरणांचा अभ्यास करणे, उदा. छापील किमतीवरून शेकडा सूट काढणे, विक्री किंमत काढणे, छापील किमतीवर शेकडा सूट दिली असता विक्री किमतीवरून वस्तूची छापील किंमत काढणे इत्यादींचा अभ्यास करणे. कमिशन म्हणजे काय ते समजून घेऊन त्यावरील उदाहरणांचा अभ्यास करणे. रिबेट म्हणजे काय ते उदाहरणावरून समजून घेणे. पुर्वज्ञानावर आधारित काही प्रश्नांचा अभ्यास करा. उदा. शेकडेवारी म्हणजे काय? शेकडेवारीला पुनः काय म्हणतात? शेकडेवारी दर्शविण्यासाठी कोणते चिन्ह

		<p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140206542274561223</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140209270538241209</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140209403494401210</p>	<p>वापरतात?शेकडेवारीचे उदाहरणे सांगा?</p> <p>खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा?</p> <p>1) 200 चा शेकडा 5 किती? 2) 1200 चे 15% म्हणजे किती?</p> <p>खालील उदाहरणांचा अभ्यास करा.</p> <p>1) एका शर्टची छापील किंमत 450 रुपये आहे.दुकानदाराने ते पुस्तक 405 रुपयाला विकले तर शेकडा सूट किती दिली?</p> <p>2) एका कपाटाची छापील किंमत 3500 रुपये असून त्यावर 20 % सूट दिली असेल तर एकूण सूट किती? वस्तूची विक्री किंमत काढा?</p> <p>3)छापील किमतीवर 25 % सूट देऊन एक साडी 1200 रुपयास विकली तर त्या साडीची छापील किंमत किती होती?</p> <p>4) एका दुकानदाराने खुर्चीची किंमत त्याच्या मूळ किंमतीपेक्षा 20 % ने वाढवून विकताना ग्राहकास 15 % सूट देऊन विकली ,तर त्या खुर्चीची किंमत मूळ किंमतीपेक्षा किती टक्के अधिक मिळेल?</p> <p>5) रामलालने दलालामार्फत 10 क्विंटल धान्य प्रतिक्विंटल 3500 रु. दराने विकला.त्याने 2% दराने दलालास दलाली दिली,तर धान्य विकून रामलालला किती रक्कम मिळाली?</p> <p>6) खादी ग्रामोद्योग भांडार मधून दिनेशने i) 2 शर्ट प्रत्येकी 450 रुपये ii) 2 सतरंज्या प्रत्येकी 550 रुपये या दराने खरेदी केल्या.गांधीजयंती निमित्त त्याला या खरेदीवर 20% रिबेट</p>
--	--	--	--

				<p>मिळाले,तर रिबेटची एकूण रक्कम किती?दिनेशने दुकानदाराला किती रक्कम द्यावी?</p> <p>सरावसंच 9.1 व 9.2 सोडवावा.</p> <p>संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 1 सोडविणे.</p>
	बहुपदीचा भागाकार		<p>दीक्षाअॅपचा वापर (QR code),चार्ट पेपरचा वापर करून बहुपदीच्या कोटीची संकल्पना स्पष्ट करणे.</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_312585424080805888115813</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140214025994241263</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140214025994241263</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा AAP च्या साहाय्याने आपण बहुपदी का शिकतो? बहुपदी म्हणजे नेमके काय? बहुपदीचा वापर गणिताशिवाय इतर ठिकाणी कसा करतात याची माहिती उदाहरणांसह जाणून घेणे,बहुपदीचे वर्गीकरण जाणून घेणे,दिलेल्या बहुपदीची कोटी ओळखणे.</p> <p>$8y^2$ या पदातील सहगुणक,घातांक व चलपद ओळखा</p> <p>बैजिक राशीवरील बेरीज,वजाबाकी व गुणाकार या क्रियांचा सराव व उजळणीसाठी काही उदाहरणांचा अभ्यास करा.</p> <p>1) $3a + 5a =$ 2) $4x - x =$ 3)</p> <p>$3y \times y^2 =$ 4) $(4x + 6y) \times \frac{4}{x}$</p> <p>दिलेल्या लिंकच्या आधारे,दीक्षा app च्या सहाय्याने एकपदीला एकपदीने भागणे,बहुपदीला एकपदीने भागणे,तसेच बहुपदीला द्विपादिने भागणे यांचा उदाहरणासह अभ्यास करा.व खालील उदाहरणांचा सराव करा.</p>

		<p>a_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140215248896001211</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_313000780350971904119</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140218297794561236</p>	<p>1) $20x^3 \div 5x$ 2) $(-32y^3) \div (-8y)$</p> <p>3) $6p^2 \div (-p)$ 4) $(-25m^5) \div (5m^2)$</p> <p>5) $(12x^3 + 8x^2) \div 4x$ 6) $(18y^4 - 9y^2 + 6y) \div (3y^2)$</p> <p>7) $(20p^5 - 12p^4 + 8p^2 - 4) \div 4p^2$ 8) $(15m^4 - 9m + 6m^2) \div (m + 3)$</p> <p>9) $(12x^4 - 6x + 4x^2 + 2x - 8) \div (x^2 - 2)$</p> <p>सरावसंच 10.1 व 10.2 सोडवा.</p>
--	--	---	---

[6841621857%26utm_campaign%3Dshare_content
&contentId=do_3130140218546667521224](https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140218546667521224)

[https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content
&contentId=do_3130140175037480961253](https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140175037480961253)

[https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content
&contentId=do_3130140218971668481256](https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140218971668481256)

मधील 20 विद्यार्थ्यांपैकी प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी लावलेल्या रोपांची संख्या खालील वारंवारता सारणीत दिली आहे. यावरून प्रत्येकाने लावलेल्या रोपांचा माध्य काढण्यासाठी खालील चौकटी पूर्ण करा. व प्रश्नांची उत्तरे लिहा?

रोपांची संख्या (प्राप्तांक) X_i	ताळ्यांच्या खुणा	विद्यार्थी संख्या (वारंवारता) f_i	$f_i \times X_i$
8		5	$8 \times 5 = 40$
6		6	<input type="text"/>
7		4	<input type="text"/>
5		8	<input type="text"/>
3		2	<input type="text"/>

- 1) सर्वात जास्त झाडे किती विद्यार्थ्यांनी लावली?
- 2) ज्या प्राप्तांकाची वारंवारता 5 आहे तो प्राप्तांक कोणता?
- 3) $N = ?$ $\Sigma f_i \times x_i =$ किती?
- 4) यावरून प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी लावलेल्या रोपांचा मध्य काढा?

B :- खालील दिलेल्या दोन सारणीवरून दिलेल्या माहितीच्या आधारे स्तंभालेख काढा? माहितीवरून कोणत्या उदाहरणासाठी विभाजित किंवा शतमान स्तंभालेख याचा उपयोग करता येईल ते ठरवा? विभाजित व शतमान स्तंभलेखामध्ये नेमका कोणता फरक असतो? किंवा कोणत्या बाबी लक्षात घ्याल? स्तंभालेख काढताना विचारलेल्या प्रश्नाची उत्तरे लिहा?

उदाहरण क्र. 1) विद्यामंदिर विद्यालयात इयत्ता 8 वी मधील मागील तीन शैक्षणिक

सत्रात शिष्यवृत्तीस बसणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे. (स्तंभालेख काढा?)

विद्यार्थी संख्या	शैक्षणिक सत्र		
	2018 – 2019	2019 – 2020	2020 – 2021
मुले	19	20	22
मुली	16	21	28
एकूण विद्यार्थी	35	41	50

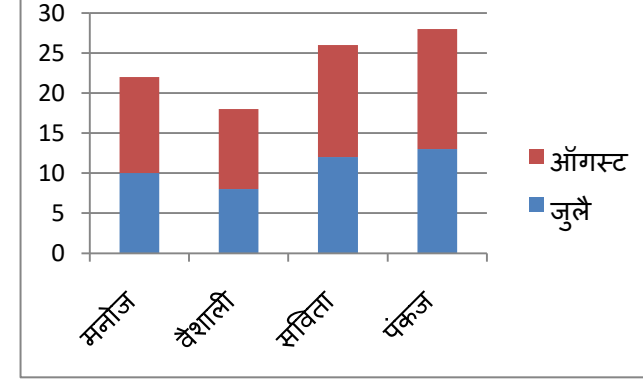
उदाहरण क्र.2) विद्यामंदिर विद्यालयात इयत्ता 8 वी मधील मागील तीन शैक्षणिक सत्रात शिष्यवृत्तीस बसणाऱ्या एकूण विद्यार्थ्यांपैकी पात्र होणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे,यावरून कोणत्या शैक्षणिक सत्रात विद्यार्थ्यांचे पात्र होण्याचे प्रमाण सर्वात जास्त आहे ते ठरवा. (स्तंभालेख काढा?)

विद्यार्थी संख्या	शैक्षणिक सत्र		
	2018 – 2019	2019 – 2020	2020 – 2021
पात्र विद्यार्थी	14	15	21
परीक्षेस बसलेले एकूण विद्यार्थी	35	41	50

C :- 1) खालील आकृतीचे निरीक्षण करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा?

प्रमाण Y अक्षावर 1 सेमी = 5

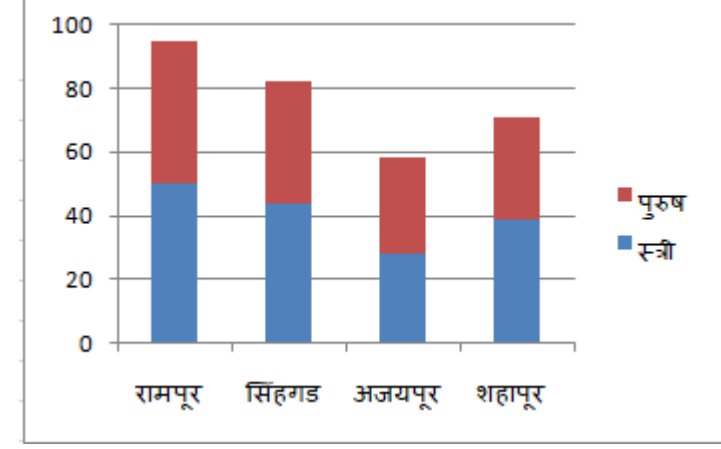
झाडे

- I) हि आकृती कोणत्या प्रकारच्या स्तंभालेखाची आहे ?
 - II) सर्वात जास्त झाडे कोणी लावली?
 - III) जुलै महिन्यात सर्वात कमी झाडे कोणी लावली?
 - IV) सविताने वैशालीपेक्षा एकूण किती झाडे जास्त लावली?
- 2) पुढील स्तंभालेखाचे निरीक्षण करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Y अक्षावर 1 सेमी = 10 लोकसंख्या

- पदवी प्राप्त पुरुषांचे प्रमाण
- पदवी प्राप्त स्त्रियांचे प्रमाण

- 1) वरील स्तंभालेख कोणत्या प्रकारचा आहे ?
- 2) शहापूर गावातील एकूण पदवीप्राप्त लोकसंख्यापैकी स्त्रियांचे पदवीप्राप्त करण्याचे प्रमाण किती आहे?
- 3) सिंहगड आणि अजयपूर यांच्यापैकी कोणत्या गावांचे पदवीप्राप्त करणाऱ्यांचे शतमान किती जास्त आहे?
- 4) स्त्रियांचे पदवीप्राप्त करण्याचे सर्वात कमी शतमान कोणत्या गावाचे आहे?
- 5) रामपूर गावातील एकूण पदवीप्राप्त करणाऱ्यांची शेकडेवारी काढा?

शतमान स्तंभालेख व विभाजित स्तंभालेख यांची उदाहरणानुसार तुलनात्मक चर्चा करा. याचा उपयोग व्यवहारात कुठे करता येईल? उदाहरण संग्रह 11.1, 11.2, 11.3 सोडवा?

M805	एकचल समीकरणे	<p>दीक्षाअॅपचा वापर (QR code),</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140219203747841237</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140219304181761306</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125988802766841621857?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857?</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने समीकरणाची उकल म्हणजे काय? समीकरण म्हणजे काय? समीकरण सोडविणे म्हणजे काय? मिळणारे समीकरण सत्य केंव्हा असते? समीकरणाच्या दोन्ही बाजूवर करणाऱ्या क्रिया कोणत्या? एकचल समीकरणाची उकल कशी करावयाची? त्यावरील शाब्दिक उदाहरणे इत्यादींचा अभ्यास करणे.</p> <p>A) काही उदाहरणांचा अभ्यास करा. 1)</p> <p>$x + 6 = 10$ 2) $p - 4 = 5$ 3) $\frac{x}{6} = 5$ 4) $6x = 30$</p> <p>दिलेल्या लिंकच्या आधारे दीक्षा app च्या साहाय्याने एकचल समीकरणाची उकल कशी करावयाची यावरील उदाहरणांचा अभ्यास करा. व खालील समीकरणे सोडवा.</p> <p>1) $\frac{6x}{8} + 1 = 10$ 2) $\frac{p}{4} + \frac{p-3}{5} = 3$</p> <p>B) योग्य पर्याय निवडा</p> <p>1) $x - 7 = 5$</p> <p>i) $x = -12$ ii) $x = -2$ iii) $x = 12$ iv) $x = 2$</p> <p>2) $\frac{p}{-5} = -4$</p> <p>i) $p = -9$ ii) -20 iii) -1 iv) 20</p> <p>दिलेल्या लिंकच्या आधारे दीक्षा app च्या साहाय्याने शाब्दिक उदाहरणाचा अभ्यास करा व खालील उदाहरणे सोडवा?</p> <p>1) एका अपूर्णाकाचा छेद अंशापेक्षा 10 ने मोठा आहे. त्याच्या छेदातून 4 वजा करून व अंशात 5 मिळविले असता $\frac{3}{2}$ हा अपूर्णाक मिळतो, तर तो अपूर्णाक कोणता?</p> <p>उदाहरणसंग्रह 12.1 व 12.2 सोडवा</p>
------	--------------	--	--

		<p>_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130 140222290984961307 https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?</p> <p>referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130 140222416322561256 https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?</p> <p>referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130 140222550261761213 https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?</p> <p>referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_31259888027666841621857%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130 140222636687361308</p>	
--	--	--	--

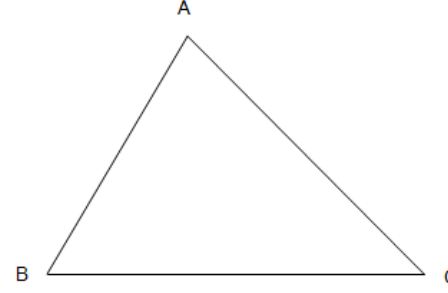
इयत्ता : माहे : २०२१

फेब्रुवारी २०२०-२०२१

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
--------------------------------	------------	---------	----------------------	-----------------

पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने त्रिकोणाची एकरूपता, त्रिकोणाच्या एकरूपतेच्या कसोट्या उदा. बाकोबा, बाबाबा, कोबाको, कोकोबा किंवा बाकोको कसोटी, काटकोन त्रिकोणाची कर्णभुजा कसोटी, इत्यादी घटकांचा अभ्यास करणे.

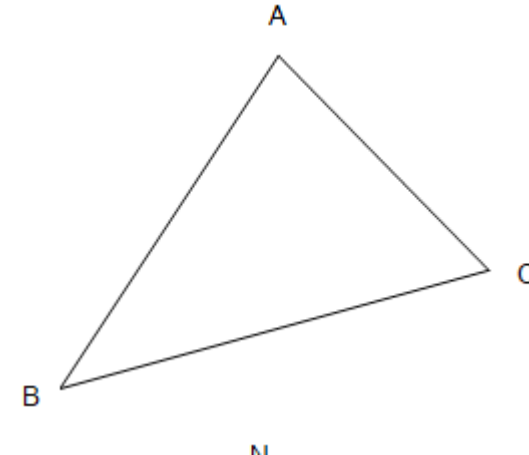
उजळणी:-

वरील आकृतीचे निरीक्षण करून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे शोधा?

- 1) बाजू AB समोरील कोण कोणता?
- 2) $\angle B$ आणि $\angle C$ यांनी समाविष्ट केलेली बाजू कोणती?
- 3) बाजू AB च्या लागत कोणते कोण आहेत?
- 4) बाजू AB आणि बाजू AC यांनी समाविष्ट केलेला कोण कोणता?

कृती करा :-

दीक्षाअॅपचावापर (QR code), चार्ट पेपर, आलेख कागद, ट्रेस पेपर
जिओजेब्रा app, जिओबोर्ड

M809	चक्रवाढ व्याज	<p>दीक्षाअॅपचा वापर (QR code),</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140222998773761214</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223083970561264</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223184568321309</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223294668801159</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने चक्रवाढ व्याज म्हणजे काय, ते उदाहरणासह समजून घेणे,चक्रवाढव्याजाने येणारी रास व चक्रवाढव्याज कशी काढावयाची ते समजून घ्या.सरळव्याज व चक्रवाढ व्याज यातील फरक समजून घेणे,चक्रवाढव्याजाच्या सूत्राचे उपाययोजन कसे करावयाचे ते समजून घेणे.दैनंदिन व्यवहारात चक्रवाढ व्याजाच्या सूत्राचे उपाययोजन कसे करावयाचे हे उदाहरणाद्वारे समजून घेणे.</p> <p>उजळणी म्हणून</p> <p>पूर्वज्ञानावर आधारित काही प्रश्न:-</p> <p>व्याज म्हणजे काय? सरळव्याज काढण्याचे सूत्र कोणते? खालील उदाहरणाचा अभ्यास करून सरळव्याज व चक्रवाढ व्याज यांचा अभ्यास करा. व उदाहरणे सोडवा.</p> <p>1) श्रीधरने एका बँकेतून द.सा.द.शे. 8 दराने 1 वर्षाच्या परतफेडीच्या अटीवर 15,000 रुपये कर्ज घेतले,तर वर्षाअखेर त्यांना व्याजासह किती रक्कम द्यावी लागेल?</p> <p>2) श्रीधरने एका बँकेतून द.सा.द.शे. 8 दराने 1 वर्षाच्या परतफेडीच्या अटीवर 15,000 रुपये कर्ज घेतले,परंतु काही कारणास्तव ती रक्कम तो 1 वर्षानंतर बँकेत परत देऊ शकला नाही,तर दुसऱ्या वर्षी त्यांना व्याजासह बँकेला किती रक्कम परत द्यावी लागेल ?</p> <p>3) 5,000 रुपयाचे 2 वर्षांचे द.सा.द.शे.दराने $10\frac{1}{2}$ दराने चक्रवाढव्याज काढा?</p> <p>4)</p>
------	------------------	--	--

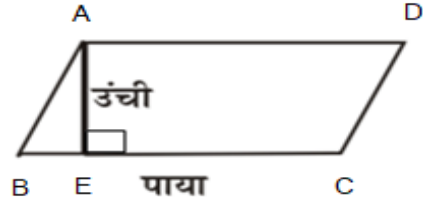
अ.क्र.	मुद्दल(रुपये)	दर (द.सा.द.शे.)	मुदत (वर्षे)
1	3,000	7	3
2	6,000	8.5	2

दिलेल्या लिंकच्या आधारे दीक्षा app च्या साहाय्याने शाब्दिक उदाहरणाचा अभ्यास करा व खालील उदाहरणे सोडवा?

1) एका रोपवाटिकेत लावलेल्या एकूण रोपांची संख्या 400 आहे, दरवर्षी 5% दराने लावण्यात येणाऱ्या रोपांची संख्या वाढविल्यास त्या रोपवाटिकेत 2 वर्षांनंतर एकूण किती रोपे होतील ?

2) साहिलने एक मोटरसायकल 2018 मध्ये 70,000 रुपयास विकत घेतली. घसाऱ्याचा दर द.सा.द.शे.10 असल्यास 2020 मध्ये त्या मोटरसायकलची किंमत किती असेल?

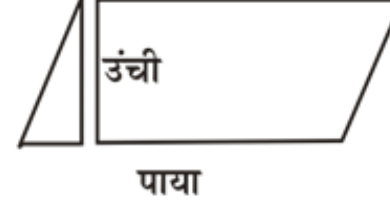
सरावसंच 14.1 व 14.2 सोडवा?

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
M817	क्षेत्रफळ		<p>दीक्षाअॅपचावापर (QR code), चार्ट पेपर, आलेख कागद, ट्रेस पेपर, पतंग कागद, रंगीत कागद, जिओबोर्ड</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223402229761285</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223525437441257</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223679119361215</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223882772481286</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_31301402239882772481286</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने विविध आकृत्यांचे क्षेत्रफळ काढण्यासाठी सूत्रांचा वापर कसा करतात याचा अभ्यास करणे.</p> <p>समांतरभूज चौकोनाचे क्षेत्रफळ, समभूज चौकोनाचे क्षेत्रफळ कसे तयार करतात, समलंब चौकोनाचे क्षेत्रफळ, त्रिकोणाच्या तीनही बाजूची लांबी दिली असता त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ (हिरोचे सूत्र HERONS FARMULA) काढणे, त्यावरील उदाहरणांचा अभ्यास करणे.</p> <p>* उजळणी *</p> <ul style="list-style-type: none"> * बहुभुजाकृती म्हणजे काय? * बंदिस्त बहुभुजाकृतीचे क्षेत्रफळ कोणत्या एककात मोजल्या जाते? * चौरसाचे, आयताचे, काटकोन त्रिकोणाचे, त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ यांचा अभ्यास करणे. <p>* कृती *</p> <p>A :- 1) समांतरभूज चौकोनाच्या क्षेत्रफळाचे सूत्र</p> <p>कृती 1) एका कागदावर एक पुरेसा मोठा समांतरभूज चौकोन ABCD काढा. बिंदू A मधून बाजू BC वर लांब काढा</p> <p>कृती 2) $\triangle ABE$ हा काटकोन त्रिकोण काढा.</p>

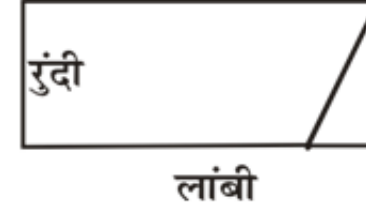
[30140223882772481286](https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223995740161266)

https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140223995740161266

https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140224129925121160

कृती 3) तो सरकवत आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे चौकोनाच्या उरलेल्या भागाला जोडा.

आता आयात तयार झालेला दिसत आहे, म्हणून दोन्हीचे क्षेत्रफळ समान आहे. यावरून समांतर भूज चौकोनाचा पाया म्हणजे आयताची एक बाजू (लांबी) व त्यांची उंची म्हणजे आयताची दुसरी बाजू (रुंदी) होय.

समांतर भूज चौकोनाचे क्षेत्रफळ = पाया × उंची

यावरून उदाहरण सोडवा-1) एका सामान्ताभुज चौकोनाचा पाया 10 से.मी. व उंची 7 से.मी. आहे तर त्या त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ काढा?

B:- समभूज चौकोनाचे क्षेत्रफळाचे सूत्र

कृती 1) आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे समभूज चौकोन काढणे, समभूज चौकोनाचे कारण परस्परास लंबदुभाजक असतात.

कृती २) कर्ण १ मधून आकृती दुमडल्यास(FOLD) खालील त्रिकोणाची आकृती मिळेल.

अपल्याला माहित आहे त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ = $\frac{1}{2}$ पाया \times उंची
या ठिकाणी पाया म्हणजे कर्ण १ व उंची म्हणजे कर्ण २ चा अर्धा म्हणून उंची
= $\frac{\text{कर्ण २}}{2}$

त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ

$$= \frac{1}{2} \text{पाया} \times \text{उंची}$$

$$= \frac{1}{2} \text{कर्ण १} \times \frac{\text{कर्ण २}}{2}$$

आता अस दोन त्रिकोण मळून समभूज त्रिकोणाची बंदिस्त आकृती तयार झाली आहे यावरून

समभूज त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ = 2 × त्रिकोण

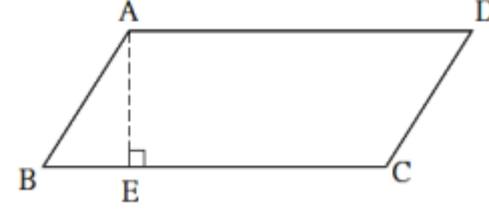
$$= 2 \times \frac{1}{2} \text{ कर्ण 1} \times \frac{\text{कर्ण 2}}{2}$$
$$= \frac{1}{2} \text{ कर्ण 1} \times \text{कर्ण 2}$$

$$= \frac{1}{2} \text{ कर्णांचा गुणाकार}$$

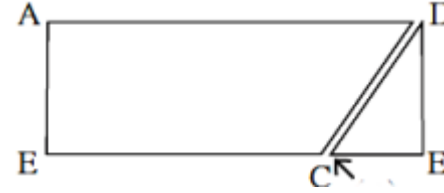
3) अशा प्रकारे दिलेल्या लिनकच्या आधारे दीक्षा app च्या साहाय्याने समलंब चौकोनाचे क्षेत्रफळाचे सूत्र तयार करा.

काही शाब्दिक उदाहरणाचा सराव करा.

कृती 1)

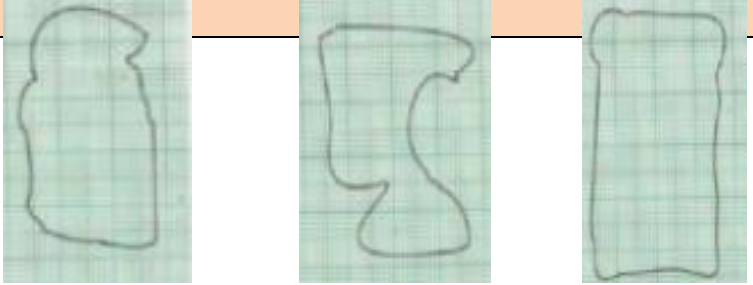
कृती 2

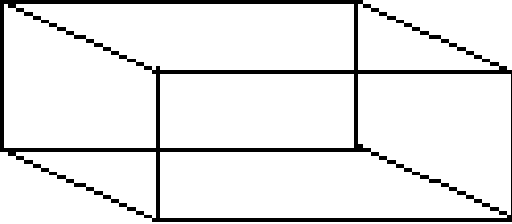
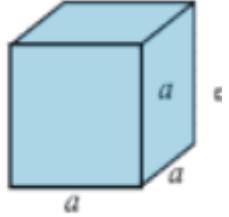

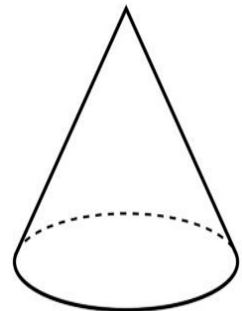

आकृतींचे योग्य निरीक्षण करून आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे कृती लिहा त्याच प्रमाणे समलंब चौकोनाचे क्षेत्रफळाचे सूत्र तयार करा. *

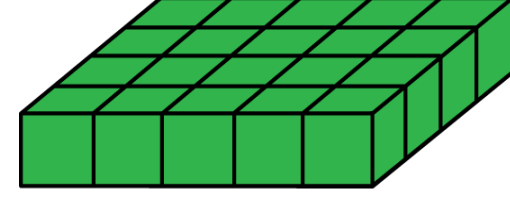
अनियमित आकाराचे अंदाजे क्षेत्रफळ काढणे*

अनियमित आकाराच्या आकृतीचे अंदाजे क्षेत्रफळ कसे काढावयाचे याचा

			अभ्यास करा व खालील दिलेल्या अनियमित आकाराचे अंदाजे क्षेत्रफळ	
अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
				 <p>दिलेल्या लिंकच्या आधारे दीक्षा app च्या साहाय्याने त्रिकोणाच्या तीनही बाजूची लांबी दिली असता त्रिकोणाचे व वर्तुळाचे क्षेत्रफळाचे सूत्र तयार करा. विविध शाब्दिक उदाहरणाचा अभ्यास करा. सरावसंच 15.1,15.2,15.3,15.4 व 15.5 सोडवा.</p>

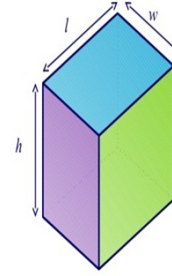
M818	पृष्ठफळ व घनफळ	<p>दीक्षाअॅपचावापर (QR code), चार्ट पेपर, आलेख कागद, ट्रेस पेपर, पतंग कागद, रंगीत कागद, जिओबोर्ड</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140226865561601238</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140226995159041216</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227126722561217</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227231498241239</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227319070721226</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने त्रिमितीय आकृत्यांची ओळख करून घेणे, पृष्ठफळ व घनफळ यातील फरक समजून घेणे, वृत्तचिती, इष्टीकाचीती, घन यांचे पृष्ठफळ व घनफळ काढणे, पृष्ठे, शिरोबिंदू, कडा असलेल्या घनाकृतीसंबंधी आयलरच्या सूत्राचा पडताळा करणे,</p> <p>खालील त्रिमितीय आकृत्यांना नावे द्या</p> <p>A) </p> <p>B) </p> <p>C) </p> <p>D) </p> <p>घनफळाचे प्रमाणित एकक याचा अभ्यास करा. घनफळाच्या एकक आकारावरून इष्टीकाचितीचीची आकृती तयार करा. घनफळ व इष्टीकाचितीची आकृती</p>
------	----------------------	---	---

काढण्यासाठी आलेख कागदाचा वापर करा.यावरून

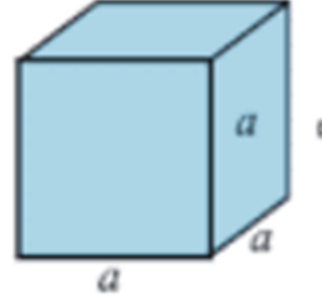
वरील आकृतीचे निरीक्षण करा,यातील घनाची प्रत्येक बाजू 1 से.मी. आहे व बाजू 1 से.मी असलेल्या 20 घनापासून इष्टीकाचितीची आकृती तयार झाली आहे. इष्टीकाचितीच्या आकृतीची लांबी,रुंदी व उंची यावरून त्याचे घनफळ काढा? यावरून 1) इष्टीकाचितीचे घनफळ खालीलप्रमाणे मिळेल.याचा अभ्यास करा.

इष्टीकाचितीच्या घनफळ

$$\begin{aligned} \text{इष्टीकाचितीचे घनफळ} &= \text{तळाचे क्षेत्रफळ} \\ &\times \text{उंची} \\ &= \text{आयताचे क्षेत्रफळ} \times \text{उंची} \end{aligned}$$

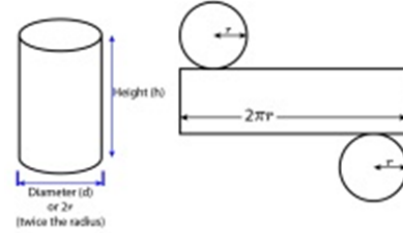
2) घनाचे घनफळ

$$\begin{aligned}\text{घनफळ} &= \text{तळाचे क्षेत्रफळ} \times \text{उंची} \\ &= \text{चौरसाचे क्षेत्रफळ} \times \text{उंची} \\ &= \text{बाजू} \times \text{बाजू} \times \text{बाजू}\end{aligned}$$

3) वृत्तचितीचे पृष्ठफळ

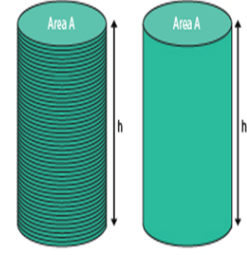
वृत्तचितीचे पृष्ठफळ

$$\begin{aligned}\text{वृत्तचितीचे पृष्ठफळ} &= 2 \times \text{वर्तुळाचे क्षेत्रफळ} + \text{वक्र पृष्ठाचे क्षेत्रफळ} \\ &= 2 \times \pi r^2 + 2\pi r h \\ &= 2\pi r (r + h)\end{aligned}$$

5) वृत्तचितीचे घनफळ

वृत्तचितीचे घनफळ

$$\begin{aligned}\text{वृत्तचितीचे घनफळ} &= \text{एका थराचे क्षेत्रफळ} \times \text{थरांची संख्या} \\ &= \text{तळाचे क्षेत्रफळ} \times \text{उंची} \\ &= \pi r^2 h\end{aligned}$$

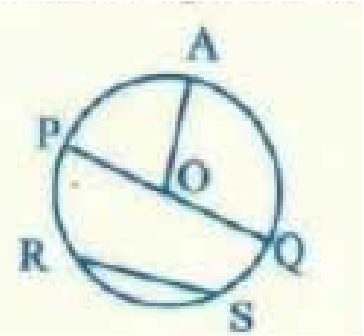
दिलेल्या लिंकवरील विविध उदाहरणांचा अभ्यास व सराव करा

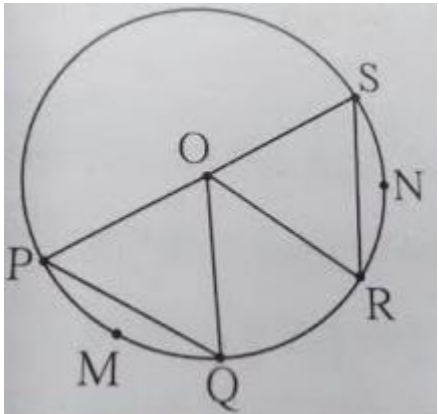
आयलरच्या सूत्राचा पडताळा करण्यासाठी खाली दिलेल्या तक्त्याचे निरीक्षण करा, पडताळा करा.

त्रिमितीय आकृत्यांची ओळख

अ. क्र.	आकार	पृष्ठे (F)	शिरोबिंदू (V)	F+V	कडा (E)	निष्कर्ष
1	त्रिकोणीचीती	5	6	5+6=11	9	
2	त्रिकोणीसुची	4	4	4+4=8	6	
3	इष्टिकाचीती	6	8	6+8=14	12	
4	चौकोनीसुची	5	5	5+5=10	8	
5	पंचकोणीचीती	7	10	7+10=17	15	
6	पंचकोणीसुची	6	6	6+6=12	10	
		F	V	F+V	E	F+V=E+2

सरावसंच 16.1 ,16.2 ,16.3 चा सराव करा.

		<p>दीक्षाअॅपचावापर (QR code),चार्ट पेपर,आलेख कागद,ट्रेस पेपर,पतंग कागद,रंगीत कागद,जिओबोर्ड</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227319070721226</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227435069441227</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227593256961218</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227593256961218</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_31259888027666841621857?referrer=utm_source%3Dmobile%26utm_campaign%3Dshare_content&contentId=do_3130140227678208001258</p>	<p>पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दीक्षा APP च्या साहाय्याने वर्तुळाच्या जीवेचे गुणधर्म व त्यावरील उदाहरणे,वर्तुळाच्या जीवेचे संगत कंस,एकरूप कंस व त्यावरील उदाहरणे यांचा अभ्यास करणे.</p> <p>शेजारील आकृतीत बिंदू ओ हे वर्तुळ केंद्र आहे आकृतीच्या संदर्भाने खालील</p> <p>प्रश्नांची उत्तरे लिहा .</p> <p>वर्तुळाची त्रिज्या, व्यास, जीवा यांची नावे लिहा?</p> <p>वर्तुळाचा केंद्रीय कोन, लघुकंस, विशालकंस, अर्धवर्तुळ कंस यांची नावे लिहा.</p> <p>कृती II :- केंद्र O असलेल्या वर्तुळाची रेख EF हि जीवा काढा, केंद्र O मधून रेख EF वर रेख OM हा लंब काढा. रेख EF व रेख OM ची लांबी मोजा</p> <p>कृती II :- कागदावर वेगवेगळ्या त्रिज्यांची पाच वर्तुळे काढा, प्रत्येक वर्तुळात</p>
--	--	---	---

			<p>एक जीव काढा.त्या जीवेचा मध्यबिंदू मिळवा.वर्तुळकेंद्र O व जीवेचा मध्य जोडा प्रत्येक जीवेला आणि जीवेच्या मध्यबिंदुला नावे द्या?वर्तुळात तयार होणारे कोन हे काटकोनात आहे किंवा नाही हे तपासा यासाठी कोनमापक किंवा गुण्याचा वापर करा. लिंक वर दिलेल्या उदाहरणांचा अभ्यास करा.</p> <p>वर्तुळाच्या जीवेचे संगत कंस</p> <p>कृती 1) O केंद्र असलेले वर्तुळ काढा,वर्तुळातील एकरूप कंस कोणते ते दाखवा त्यांची नावे लिहा,जीवा कोणत्या आहेत त्यांची नावे लिहा.कर्कटकाचा वापर करून जीवांची लांबी समान आहेत का ते तपासा,समान लांबी असणाऱ्या जीवांची नावे लिहा.यावरून वर्तुळाच्या कोणत्या गुणधर्माचा तुम्ही पडताळा कराल?</p> <p>विविध उदाहरणांचा अभ्यास करा,सरावसंच 17.1 व 17.2 सोडवा.</p>
--	--	--	--

इयत्ता : ८ वी माहे : डिसेंबर २०२० ते एप्रिल २०२१

माहे : डिसेंबर २०२०

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
	Week 1	Unit Three 3.1 "Why?" ❖ Chit Chat Activity ❖ Poem	<ul style="list-style-type: none">❖ Communicates appropriately.❖ Enjoys poem.❖ Participates interestingly.	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604627616980992112883?contentType=Resource	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none">• Watch the videos.• Complete the word chain given on page no. 58 from textbook.
	Week 2	Unit Three 3.1 "Why?" ❖ English workshop	<ul style="list-style-type: none">❖ Learns new words, expressions and enriches vocabulary through reading.❖ Understands the poem with interest❖ Understands appreciation of the poem.	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604627616980992112883?contentType=Resource	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none">• Watch the videos.• Complete the web diagram given on page no. 58 from textbook.

	Week 3	<p align="center"><u>Unit Three</u></p> <p>3.2 The song of songs.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit-chat activity. ❖ Lesson 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Enjoys story. ❖ Completes given task. ❖ Enjoys chit-chat activity. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628014260224112887?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • How was Akbar different from other rulers of that time. • What reason did Tansen give for his guruji's outstanding music.
	Week 4	<p align="center"><u>Unit Three</u></p> <p>3.2 The song of songs.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ English workshop. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Communicates properly. ❖ Enriches vocabulary. ❖ Writes proper answers. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628014260224112887?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Collect any five stories of Akbar and Birbal. Write or present any one of them to your friends and parents.
माहे : जानेवारी २०२१					
	Week 1	<p align="center"><u>Unit Three</u></p> <p>3.3 Truth</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit-chat activity. ❖ Poem 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Understands the main idea of poem. ❖ Understands the benefits and importance of truth. ❖ Enjoys poem with interest. ❖ Communicates properly. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_3126130391924080642522?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • What are words compared to in the first two stanzas. • Where do painful words leave their scars.

			❖ Completes given task attentively.		
	Week 2	<p><u>Unit Three</u></p> <p>3.3 Truth</p> <p>❖ English workshop.</p>	<p>❖ Participates in English workshop interestingly.</p> <p>❖ Participates in written task.</p>	https://diksha.gov.in/play/content/do_3126130391924080642522?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Pick out antonyms and synonyms from the poem.
	Week 3	<p><u>Unit Three</u></p> <p>3.4 The Two Gentlemen of Verona.</p> <p>❖ Lesson</p> <p>❖ Chit-chat activity.</p> <p>❖ story</p>	<p>❖ Enjoys story</p> <p>❖ Learns new words, expressions and enriches their vocabulary.</p> <p>❖ Engages in conversation.</p> <p>❖ Narrates a story/incident.</p> <p>❖ Solves puzzles of words from text.</p>	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628142301184112888?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • What is the story about? • How does the narrator help the two brothers, one day?
	Week 4	<p><u>Unit Three</u></p> <p>3.4 The Two Gentlemen of Verona.</p>	<p>❖ Enjoys story</p> <p>❖ Learns new words, expressions and enriches their</p>	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628142301184112888?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Solve the puzzle of words given on page no. 71 from textbook.

		<ul style="list-style-type: none">❖ English workshop❖ Language study.❖ Word play❖ Live English.	<p>vocabulary.</p> <ul style="list-style-type: none">❖ Engages in conversation.❖ Narrates a story/incident.❖ Makes acrostic.❖ Frames questions, sentences, etc.		<ul style="list-style-type: none">• What was the touching story told by the nurse?
--	--	--	--	--	--

	Week 1	<p><u>Unit Four</u></p> <p>4.1 The Vet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit-chat activity. ❖ Poem. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Understands the poem. ❖ Completes given tasks. ❖ Communicates properly. ❖ Writes appreciation. 	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628503937024219027?contentType=Resource</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Write any five illness of the animals in the poem, that you find most amusing/laughable. • Why have the giraffes got stiff nakes?
	Week 2	<p><u>Unit Four</u></p> <p>4.1 The Vet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ English workshop. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Understands language by various activities. ❖ Completes given task interestingly. 	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_312604628503937024219027?contentType=Resource</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <p>Translate the names of zoo animals given in the poem, into your mother tongue.</p>
	Week 3	<p><u>Unit Four</u></p> <p>4.2 P.V. Sindhu – An Icon of Success.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit-chat activity. ❖ Lesson 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Enjoys different activities with interest. ❖ Enjoys Chit-chat activity. ❖ Completes given task interestingly. 	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_3130164473810042881478?contentType=Resource</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Around what age did Sindhu start her achievements in badminton. • What was Sindhu’s first win at international level?
	Week 4	<p><u>Unit Four</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ 4.2 P.V. Sindhu – An 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in language 	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_3130164473810042881478?contentType=Resource</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p>

		<p>Icon of Success.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ English workshop. ❖ Language Study. 	<p>study interestingly.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in writing task. ❖ Communicates properly. ❖ Enriches vocabulary. ❖ Identifies clauses. 	ntType=Resource	<ul style="list-style-type: none"> • What role do Sindhu's parents play during her important matches. • What message does Sindhu convey in the last paragraph?
<p>माहे : मार्च २०२१</p>					
	Week 1	<p><u>Unit Four</u></p> <p>4.3 Golden Chain.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit-chat activity. ❖ Poem. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Understands main idea of the poem. ❖ Communicates properly. ❖ Completes given task interestingly. 	https://diksha.gov.in/play/collection/do_312712224693796864110409?contentType=TextBook	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • What holds friends closely together? • Which possession is more precious than gold?
	Week 2	<p><u>Unit Four</u></p> <p>4.3 Golden Chain.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ English workshop 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in English workshop interestingly. ❖ Communicates 	https://diksha.gov.in/play/collection/do_312712224693796864110409?contentType=TextBook	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Read the poem and complete the web given on page no. 88

			<p>properly.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Makes use of words properly. ❖ Participates in writing tasks. 		from textbook.
	Week 3	<p style="text-align: center;"><u>Unit Four</u></p> <p style="text-align: center;">4.4 The Unsinkable Ship.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit – Chat activity. ❖ Lesson. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Understands main idea of the story. ❖ Communicates properly. ❖ Completes given task interestingly. ❖ Writes about incidents. ❖ Identifies dramatic devices. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629536235520112891?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • What was the damage caused to the ship? • How far had the Titanic sunk?
	Week 4	<p style="text-align: center;"><u>Unit Four</u></p> <p style="text-align: center;">4.4 The Unsinkable Ship.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ English workshop ❖ Language 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Learns new words and enriches vocabulary. ❖ Participates in language study interestingly. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629536235520112891?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • What does the word ‘Titanic’ mean? • Where did the scientists find Titanic?

		study.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in writing task. ❖ Enjoys language study and participates interestingly. ❖ Understands the concept of Lesson. ❖ Understands types of sentences. ❖ Communicates properly. 		<ul style="list-style-type: none"> • Write out the summary in 12 to 15 lines.
माहे : एप्रिल २०२१					
	Week 1	<p style="text-align: center;"><u>Unit Four</u></p> <p>4.5 Festivals of North East India.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Chit – Chat activity. ❖ Lesson. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in Chit – Chat activity interestingly. ❖ Participates in writing tasks. ❖ Participates in language study interestingly. ❖ Participates in 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629887254528219037?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • How is Losar celebrated? • How do the villagers dance during the Wangala festival?

			writing task.		
	Week 2	<p style="text-align: center;"><u>Unit Four</u></p> <p style="text-align: center;">4.5 Festivals of North East India.</p> <p style="text-align: center;">❖ English Workshop.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Communicates properly. ❖ Makes use of phrases properly. ❖ Makes noun forms of given verbs. ❖ Participates in writing tasks. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629887254528219037?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Read the lesson and fill up the table given on page no. 100 from textbook.
	Week 3	<p style="text-align: center;"><u>Unit two</u></p> <p style="text-align: center;">4.5 Festivals of North East India.</p> <p style="text-align: center;">❖ Language study.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Participates in writing tasks. ❖ Participates in language study interestingly. ❖ Understands tenses. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629887254528219037?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Solve the questions of language study given on page no. 102 from textbook.
	Week 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Live English. ❖ Page no. 103 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Completes given task attentively. 	https://diksha.gov.in/play/content/do_312604629887254528219037?contentType=Resource	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Work in pair with your

			<ul style="list-style-type: none">❖ Understands an importance of historical places/tourist points.❖ Knows various places and their importance.		friend and write down journey planning's and share it to your friends or parents.
--	--	--	---	--	---

इयत्ता : आठवी माहे : डिसेंबर 2020 ते मार्च 2021

विषय	महिना	आठवडा क्रमांक	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामान्य विज्ञान	डिसेंबर	1	रासायनिक बदल व रासायनिक बंध	प्रस्तावना	08.72.01	bit.ly/Rasaynikbandh1	रासायनिक बदलाचे गुणधर्म वहीमध्ये लिहा
सामान्य विज्ञान	डिसेंबर	2		रासायनिक बदल व शाब्दिक समीकरण	08.72.04	bit.ly/rasaynikbandh2	शाब्दिक व रासायनिक समीकरण लिहिण्याचे नियम उदाहरणांसह वहीमध्ये लिहा
सामान्य विज्ञान	डिसेंबर	3		मानवनिर्मित रासायनिक बदल	08.72.02	bit.ly/Rasaynikbandh3	1. मानवनिर्मित रासायनिक बदल स्पष्ट करा. 2. कॅल्शियम कार्बोनेट + हायड्रोक्लोरिक आम्ल -----> कॅल्शियम क्लोराइड + कार्बन डाय ऑक्साईड + पाणी या अभिक्रियेसाठी असंतुलित रासायनिक समीकरण वहीमध्ये लिहा
सामान्य विज्ञान	डिसेंबर	4		रासायनिक बंध	08.72.05	bit.ly/Rasaynikbandh4	रासायनिक बंध ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. NaCl या आयनिक संयुगांच्या निर्मितीचे इलेक्ट्रॉन संरूपण वहीमध्ये रेखाटा.
सामान्य विज्ञान	डिसेंबर	5		सहसंयुज बंध	08.72.05	bit.ly/Rasaynikbandh5	1. सहसंयुज बंध ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. H ₂ O या सहसंयुज संयुगाच्या निर्मितीचे इलेक्ट्रॉन संरूपण रेखाटा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	1	उष्णतेचे मापन व परिणाम	प्रस्तावना	08.72.01	bit.ly/Ushnata1	उष्णतेचे विविध परिणाम दर्शविणारी पाच उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	1		उष्णतेचे स्रोत	08.72.01	bit.ly/Ushnata2	तुमच्या घरातील कोणत्या पदार्थापासून उष्णता मिळते त्यांची नावे वहीमध्ये लिहा. केंद्रकीय एकीकरण (Nuclear fusion) व केंद्रकीय विभाजन (Nuclear fission) या विषयी अधिकची माहिती इंटरनेटच्या माध्यमातून मिळवा व ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	1		तापमान	08.72.01	bit.ly/Ushnatecheparinam	पाठ्यपुस्तकातील आकृती क्रमांक 14.2 शी संबंधित कृती करून पहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	2		एकके	08.72.02	bit.ly/Ushnatecheparinam2	उष्णता आणि तापमान यांतील फरक वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	2		तापमापी	08.72.02	bit.ly/Ushnatecheparinam3	पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र. 98 वरील आकृती क्रमांक 14.4 मधील तापमापीच्या प्रकारांचे प्रत्येकी एक उपयोग वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	2		कॅलरीमापी	08.72.02	bit.ly/Ushnatecheparinam4	वहीमध्ये कॅलरीमापीची आकृती काढून रचना स्पष्ट करा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	3		उदाहरण	08.72.04	bit.ly/Ushnatecheparinam5	पाठात दिलेली शाब्दिक उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये सोडवा.

सामान्य विज्ञान	जानेवारी	3		उष्णतेचे मापन व परिणाम - विशिष्ट उष्मा	08.72.05	bit.ly/Ushnatecheparinam6	विशिष्ट उष्माचे सूत्र वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	4	ध्वनी	प्रस्तावना	08.72.03, 08.72.04	bit.ly/8dhvani1	प्लास्टिकचे / कागदी दोन ग्लास घेऊन त्यांच्यामध्ये दोरी बांधून खेळातला फोन बनवा. आपल्या मित्र/मैत्रिणीचा आवाज दोरीमार्फत आपल्यापर्यंत पोहोचतो का? दोरीची लांबी कमी / जास्त करून हा प्रयोग करा व निष्कर्ष वहीमध्ये लिहा
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	4		ध्वनी प्रसारण आणि माध्यम	08.72.03, 08.72.04	bit.ly/8dhvani2	चंद्रावरील अंतरळवीरांचे बोलणे एकमेकांना प्रत्यक्ष ऐकू येऊ शकत नाही. याचे सकारण स्पष्टीकरण वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	4		ध्वनी तरंगांची वारंवारिता	08.72.02	bit.ly/8dhvani3	ध्वनीची वारंवारिता मोजणारे अँप भ्रमणध्वनीवर डाउनलोड करून विविध ध्वनीची वारंवारिता मोजा व ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	5		ध्वनी क्षेपकापासून ध्वनी निर्मिती	08.72.03, 08.72.04	bit.ly/8dhvani4	ध्वनिक्षेपकाची अंतर्गत रचना स्पष्ट करणारी आकृती वहीमध्ये काढा.
सामान्य विज्ञान	जानेवारी	5		ध्वनी आणि संगीत	08.72.11, 08.72.01	bit.ly/8dhvani5	विविध वाद्यांची जसे तबला, सनई, गिटार इ. चित्रे मिळवून त्यातून ध्वनिनिर्मिती कशी होते ते वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	1		प्रकाशाचे परावर्तन	प्रस्तावना	08.72.03 आणि 08.72.04	bit.ly/Prakashacheparivartan1
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	1	परावर्तनाचे नियम		08.72.04, 08.72.11	bit.ly/Prakashacheparivartan2	प्रकाश परावर्तनाचे नियम वहीमध्ये लिहून नामनिर्देशित आकृती काढा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	2	प्रकाश परावर्तनाचे प्रकार		08.72.01, 08.72.02	bit.ly/Prakashacheparivartan3	नियमित व अनियमित परावर्तन यातील फरक स्पष्ट करणारा तक्ता वहीमध्ये तयार करा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	2	कॅलिडोस्कोप(शोभा दर्शी/चारुदर्शी)		08.72.05, 08.72.11	bit.ly/Prakashacheparivartan4	पाठ्यपुस्तकात पृष्ठ क्र. 113 वर दिलेल्या कृतीप्रमाणे उपलब्ध साधनांचा वापर करून कॅलिडोस्कोप(शोभादर्शी/चारुदर्शी), पेरिस्कोप/परिदर्शी तयार करा.

सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	3	मानवनिर्मित पदार्थ	मानवनिर्मित पदार्थ	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth1	तुमच्या घरात/शाळेत/सभोवताली आढळणाऱ्या वीस मानवनिर्मित पदार्थांची यादी तयार करा व त्याची नोंद वहीमध्ये करा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	3		प्रस्तावना-पदार्थ		bit.ly/Manavnirmitpadarth2	तुमच्या घरातील वस्तूमध्ये वापरण्यात आलेल्या पदार्थांचे पाठ्यपुस्तक पान क्र.116 वर दिलेल्या तक्त्यानुसार वर्गीकरण करून तो तक्ता वहीमध्ये तयार करा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	3		प्लास्टिकचे गुणधर्म	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth3	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर प्लास्टिक निर्मिती बाबत माहित मिळवून वहीमध्ये ती लिहा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	3		प्लास्टिक आणि पर्यावरण	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth4	प्लास्टिकच्या वापराचा पर्यावरणावर कसा परिणाम होतो याबाबत माहिती गोळा करून ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	4		थर्मोकोल	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth5	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे थर्मोकोलच्या वापराचा पर्यावरण व मानव यांच्यावर कसा दुष्परिणाम होतो याबाबतअधिक माहिती मिळवा व ती वहीमध्ये लिहा .
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	4		काच	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth6	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे बांगडी कशी बनवतात याचा व्हिडीओ पहा व त्याची माहिती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	4		काचेचे प्रकार व उपयोग	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth7	काचेच्या प्रकारची यादी व त्याचे विविध उपयोग याबाबतची माहिती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	फेब्रुवारी	4		काचेचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम	08.72.14	bit.ly/Manavnirmitpadarth8	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे काचेचे पर्यावरणावर होणारे परिणाम शोधून ती माहिती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	1	परिसंस्था	परिसंस्था-प्रस्तावना		bit.ly/Parisanstha1	तुमच्या परिसरात आढळणाऱ्या सजीव व निर्जीव घटकांची यादी तयार करा व ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	1		भू-परिसंस्था	08.72.14	bit.ly/Parisanstha2	गवताळ प्रदेशातील परिसंस्थेच्या संदर्भात पाठ्यपुस्तक पान क्र.125 वरील तक्ता पूर्ण करून तो वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	1		परिसंस्थेची रचना	08.72.14	bit.ly/Parisanstha3	जंगल परिसंस्थेतील विविध घटकांची माहिती पाठ्यपुस्तक पान क्र.125 वरील तक्त्यात लिहून तो तक्ता वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	1		परिसंस्थेतील घटकांमधील	08.72.14	bit.ly/Parisanstha4	तुमच्या आजूबाजूला असणाऱ्या परिसंस्थेचे निरीक्षण करून त्याआधारे पान क्र.126 वरील तक्ता पूर्ण करून तो वहीमध्ये लिहा.

			आंतरक्रिया			
सामान्य विज्ञान	मार्च	2	वृक्ष एक परिसंस्था	08.72.14 व 08.72.15	bit.ly/Parisanstha5	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र.125 वरील राष्ट्रीय उद्यान/अभयारण्य याबाबत दिलेला तक्ता पूर्ण करून तो वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	2	जलीय परिसंस्था	08.72.14व 08.72.15	bit.ly/Parisanstha6	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे खाडी परिसंस्था या सागरी परिसंस्थेविषयी अधिक माहिती मिळवून ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	2	मानवी हस्तक्षेपामुळे होणारा परिसंस्थांचा ऱ्हास	08.72.14व 08.72.15	bit.ly/Parisanstha7	तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे सागरी परिसंस्थेत मानवी हस्तक्षेपामुळे घडलेल्या दुर्घटनांची माहिती मिळवून ती वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	3	प्रस्तावना	08.72.01, 08.72.02	bit.ly/Taryanchijivanyatra1	1. दीर्घिका म्हणजे काय ते सांगा. 2. इंटरनेच्या माध्यमातून दहा प्रखर ता-यांची माहिती मिळवून वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	3	ताऱ्यांचे गुणधर्म	08.72.01, 08.72.02	bit.ly/Taryanchijivanyatra2	1. सूर्याचे गुणधर्म वहीत नोंदवा. 2. तुम्ही जर सूर्य असाल तर तुमचे गुणधर्म स्वतः च्या शब्दात वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	3	ताऱ्यांची निर्मिती	08.72.08	bit.ly/Taryanchijivanyatra3	इंटरनेटच्या माध्यमातून हबल दुर्बिणीची माहिती व चित्रे मिळवून त्याची माहिती देणारा तक्ता / चार्ट तयार करा किंवा वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	4	ताऱ्यांचे स्थैर्य	08.72.08	bit.ly/Taryanchijivanyatra4	श्वेत बटू, न्यूट्रॉन तारा, कृष्ण विवर याबद्दलची अधिकची माहिती मिळवा व वहीमध्ये लिहा.
सामान्य विज्ञान	मार्च	4	ताऱ्यांची अंतिम स्थिती	08.72.08	bit.ly/Taryanchijivanyatra5	सूर्याचे रूपांतर कृष्णविवरामध्ये होऊ शकते का ? सकारण वहीमध्ये लिहा
सामान्य विज्ञान	मार्च	4	सूर्याच्या वस्तुमानाच्या 8 ते 25 पट वस्तुमान	08.72.08	bit.ly/Taryanchijivanyatra6	जर सूर्य नाहीसा झाला तर... याचे परिणाम आपल्या शब्दात वहीमध्ये लिहा.
	एप्रिल	1	सराव			
		2	द्वितीय सत्र मूल्यमापन			

इयत्ता : ८वी माहे : डिसेंबर, २०२०

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
नागरिकशास्त्र	आठवडा पहिला (१ डिसेंबर ते ०५ डिसेंबर)	काही महत्त्वाचे न्यायालयीन निर्णय सांगून त्याआधारे भारतातील न्यायालयीन व्यवस्थेचे कार्य स्पष्ट करतात.	४. भारतातील न्यायव्यवस्था	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y6lt8rys (भारतातील न्यायव्यवस्था) https://tinyurl.com/y24r3yqp (न्यायमंडळाची रचना) https://tinyurl.com/y5vmtfa8 (न्यायमंडळ स्वतंत्र ठेवण्यासाठी संविधानाने केलेल्या तरतुदी)	<ul style="list-style-type: none">➤ भारतातील न्यायव्यवस्था या पाठाचे वाचन कर.➤ पाठाची प्रस्तावना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.➤ भारतातील न्यायव्यवस्था याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.➤ न्यायमंडळाची रचना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.➤ न्यायमंडळ स्वतंत्र ठेवण्यासाठी संविधानाने केलेल्या तरतुदी याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.➤ सर्वोच्च न्यायालयाची कार्ये याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.➤ जिल्हा व दुय्यम न्यायालये याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम- शिक्षकांच्या मदतीने प्रथम माहिती अहवाल (FIR)कसा दाखल</p>

				https://tinyurl.com/y3zjz6ny (सर्वोच्च न्यायालयाची कार्ये) https://tinyurl.com/y3b3sg8j (हे उदाहरण पाहा) https://tinyurl.com/y4n4czed (जिल्हा व दुय्यम न्यायालये) https://tinyurl.com/y6aol2oy	करावा याची प्रक्रिया इतरांच्या मदतीने समजून घे.
इतिहास	आठवडा दुसरा (०७ डिसेंबर ते १२ डिसेंबर)		८. सविनय काय देभंग चळवळ	(पेशावरचा सत्याग्रह) https://tinyurl.com/y26v9wfp (गोलमेज परिषद) https://tinyurl.com/y5omn9bq	➤ सविनय काय देभंग चळवळ या पाठाचे वाचन कर. ➤ पेशावरचा सत्याग्रह याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ गोलमेज परिषद याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. उपक्रम- सविनय काय देभंग चळवळीतील पुढील व्यक्तींच्या कार्याविषयी अधिक माहिती मिळव. (अ) सरोजिनी नायडू (ब) खान अब्दुल गफारखान (क) बाबूगेनू सैद

इतिहास	आठवडा तिसरा (१४ डिसेंबर ते १९ डिसेंबर)		८. सविनय कायदेभंग चळवळ	(पुणे करार) https://tinyurl.com/yyfeurna	<ul style="list-style-type: none"> ➤ पुणे करार याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>पाठात उल्लेख केलेली सविनय कायदेभंग चळवळीतील ठिकाणे भारताच्या नकाशा आराखड्यात दर्शव.</p>
इतिहास	आठवडा चवथा (२१ डिसेंबर ते २६ डिसेंबर)	सन १८७० ते स्वातंत्र्यप्राप्ती या काळातील वाटचालीचा आढावा घेतात.	९. स्वातंत्र्यलढ्याचे अंतिम पर्व	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y3qdp4ls (क्रिप्स योजना) https://tinyurl.com/y29wedjv (छोडो भारत चळवळ) https://tinyurl.com/y544q9fp (चला जाणून घेऊया) https://tinyurl.com/yxnjesfl	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वातंत्र्यलढ्याचे अंतिम पर्व या पाठाचे वाचन कर. ➤ पाठाची प्रस्तावना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ क्रिप्स योजना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ छोडो भारत चळवळ याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम</p> <p>(१) आझाद हिंद सेनेने दिलेल्या लढ्यातील घटनांची कालरेषा तयार कर.</p>
इतिहास	आठवडा पाचवा (२८ डिसेंबर)		९. स्वातंत्र्यलढ्याचे अंतिम पर्व	(प्रतिसरकारांची स्थापना) https://tinyurl.com/y38mms5x	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रतिसरकारांची स्थापना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ आझाद हिंद सेना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.

	ते ०२ जानेवारी)			<p>(आझाद हिंद सेना)</p> <p>https://tinyurl.com/y5knx3do</p> <p>(आझाद हिंद सेनेचा पराक्रम)</p> <p>https://tinyurl.com/y3vhf83b</p> <p>(भारतीय नौदल व विमान दलातील उठाव)</p> <p>https://tinyurl.com/y5swz3ao</p>	<p>➤ आझाद हिंद सेनेचा पराक्रम याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.</p> <p>➤ भारतीय नौदल व विमान दलातील उठाव याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.</p> <p>उपक्रम-</p> <p>१९४२ च्या छोडो भारत आंदोलनाची छायाचित्रे आंतरजालाच्या साहाय्याने मिळव.</p>
--	--------------------	--	--	---	---

इयत्ता : ८ वी माहे : जानेवारी, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
नागरिकशास्त्र	आठवडा पहिला (०४ जानेवारी ते ०९ जानेवारी)	राज्य/केंद्रशासित त प्रदेशांच्या लोकसभेच्या मतदारसंघ नकाशात स्वतःच्या मतदार संघाचे स्थान निश्चित करून	५. राज्यशासन	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y35wdabe	<p>➤ राज्यशासन या पाठाचे वाचन कर.</p> <p>➤ राज्यशासन या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.</p> <p>➤ विधानसभा याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.</p>

		स्थानिक लोकप्रतिनिधींची नावे लिहितात.		<p>(विधानसभा)</p> <p>https://tinyurl.com/y675cgzo</p> <p>(मुख्यमंत्र्यांची कार्ये)</p> <p>https://tinyurl.com/y49n5wwf</p> <p>(विधानपरिषदेच्या एकूण सदस्यांची निवडणूक खालीलप्रमाणे होते)</p> <p>https://tinyurl.com/y5umrxjh</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मुख्यमंत्र्यांची कार्ये याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ विधानपरिषदेच्या एकूण सदस्यांची निवडणूक खालीलप्रमाणे होते याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>महाराष्ट्र शासनाच्या अधिकृत संकेतस्थळास भेट देऊन विविध मंत्री व त्यांच्या खात्याचा कारभार याविषयी माहिती मिळव.</p>
इतिहास	आठवडा दुसरा (११ जानेवारी ते १६ जानेवारी)		१०. सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ	<p>(प्रस्तावना)</p> <p>https://tinyurl.com/yx8g7ssy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ या पाठाचे वाचन कर. ➤ सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ अभिनव भारत याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ बंगालमधील क्रांतिकारी चळवळ याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम</p> <p>(१) क्रांतिकारकांच्या जीवनावर आधारित</p>

				(अभिनव भारत) https://tinyurl.com/yyg8wyp5 (बंगालमधील क्रांतिकारी चळवळ) https://tinyurl.com/y6z9z6dz	नाटक,चित्रपट पहा.
इतिहास	आठवडा तिसरा (१८ जानेवारी ते २३ जानेवारी)		१०. सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ	(इंडिया हाऊस) https://tinyurl.com/y5ovdylp (काकोरी कट) https://tinyurl.com/y2oznu3k (चितगाव शस्त्रागारावरील हल्ला) https://tinyurl.com/yyzc5839	<ul style="list-style-type: none"> ➤ इंडिया हाऊस याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ काकोरी कट याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ चितगाव शस्त्रागारावरील हल्ला याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>क्रांतिकारकांच्या गाथा यावर आधारित हस्तलिखित तयार कर.</p>
इतिहास	आठवडा चौथा (२५ जानेवारी ते ३० जानेवारी)		११. समतेचा लढा	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/yxh29hnk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समतेचा लढा या पाठाचे वाचन कर. ➤ समतेचा लढा या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ कामगार संघटन याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.

				<p>(कामगार संघटन) https://tinyurl.com/yyx9lucf</p> <p>(समाजवादी चळवळ) https://tinyurl.com/y69tu2dv</p> <p>(स्त्रियांचीचळवळ) https://tinyurl.com/y2kwbmje</p> <p>(दलित चळवळ) https://tinyurl.com/yy8rgf9c</p> <p>(राजश्री शाहू महाराज) https://tinyurl.com/y34srh8y</p> <p>(डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ समाजवादी चळवळ याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ स्त्रियांची चळवळ याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ दलित चळवळ याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ राजश्री शाहू महाराज याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम</p> <p>(१) डॉ.आनंदीबाई जोशी यांच्या जीवनावरील पुस्तक वाच.</p> <p>(२) राजर्षी शाहू महाराज यांचे चरित्र वाच.</p>
--	--	--	--	---	--

				https://tinyurl.com/y6k4te69	
--	--	--	--	---	--

इयत्ता : ८ वी माहे : फेब्रुवारी, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
नागरिकशास्त्र	आठवडा पहिला (०१ फेब्रुवारी ते ०६ फेब्रुवारी)		६. नोकरशाही	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y5wyvulx (नोकरशाहीचे स्वरूप) https://tinyurl.com/y6ek7sa3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नोकरशाही या पाठाचे वाचन कर. ➤ नोकरशाही या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ नोकरशाहीचे स्वरूप याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.
इतिहास	आठवडा दुसरा (०८ फेब्रुवारी ते १३ फेब्रुवारी)		६. नोकरशाही	(भारतातील नोकरशाहीचे महत्त्व) https://tinyurl.com/yxwfdjjs (सनदी सेवांचे प्रकार)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भारतातील नोकरशाहीचे महत्त्व याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ सनदी सेवांचे प्रकार याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p>

				https://tinyurl.com/y25v4qg4	तुमच्या परिसरातील सनदी सेवेत कार्यरत असणाऱ्या एखाद्या अधिकाऱ्याची मुलाखत घेण्यासाठी प्रश्नावली तयार कर व मुलाखत घे.
इतिहास	आठवडा तिसरा (१५ फेब्रुवारी ते २० फेब्रुवारी)	सन १८७० ते स्वातंत्र्यप्राप्ती या काळातील वाटचालीचा आढावा घेतात.	१२. स्वातंत्र्यप्राप्ती	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y65fh8lg (वेव्हेल योजना) https://tinyurl.com/y38tknod	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वातंत्र्यप्राप्ती या पाठाचे वाचन कर. ➤ स्वातंत्र्यप्राप्ती या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ वेव्हेल योजना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.
इतिहास	आठवडा चवथा (२२ फेब्रुवारी ते २७ फेब्रुवारी)		१२. स्वातंत्र्यप्राप्ती	(प्रत्यक्ष कृतिदिन) https://tinyurl.com/y4z76l7p (भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा) https://tinyurl.com/y2n54jcn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रत्यक्ष कृतिदिन याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>विविध संदर्भग्रंथ तसेच आंतरजालाच्या साहाय्याने स्वातंत्र्य मिळाल्यावर सामान्य जनतेची काय प्रतिक्रिया होती, याविषयी माहिती मिळव.</p>

इयत्ता : ८ वी माहे : मार्च, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
इतिहास	आठवडा पहिला (०१ मार्च ते ०६ मार्च)		१३. स्वातंत्र्यलढ्याची परिपूर्ती	(प्रस्तावना) https://tinyurl.com/y5d566yk (जुनागडचे विलीनीकरण) https://tinyurl.com/y6exbqzd	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्वातंत्र्यलढ्याची परिपूर्ती या पाठाचे वाचन कर. ➤ स्वातंत्र्यलढ्याची परिपूर्ती या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ जुनागडचे विलीनीकरण याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.
इतिहास	आठवडा दुसरा (०८ मार्च ते १३ मार्च)		१३. स्वातंत्र्यलढ्याची परिपूर्ती	(हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील मराठवाड्याचे योगदान) https://tinyurl.com/y5mgapk m (फ्रेंच वसाहतींचे विलीनीकरण) https://tinyurl.com/y4obtodf	<ul style="list-style-type: none"> ➤ हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील मराठवाड्याचे योगदान याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ फ्रेंच वसाहतींचे विलीनीकरण याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>‘हैदराबाद मुक्ति संग्राम’ या विषयावर चित्र व माहिती संकलित कर.</p>
इतिहास	आठवडा तिसरा		१४. महाराष्ट्र	(प्रस्तावना)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती या पाठाचे वाचन कर.

	(१५ मार्च ते २० मार्च)		राज्याची निर्मिती	https://tinyurl.com/y3mxz2nk (राज्य पुनर्रचना आयोग) https://tinyurl.com/y5tpnjzy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ राज्य पुनर्रचना आयोग याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ.
इतिहास	आठवडा चवथा (२२ मार्च ते २७ मार्च)		१४. महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती	(संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना) https://tinyurl.com/y3fq6etr (संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना पुढील भाग) https://tinyurl.com/y3oogvny	<ul style="list-style-type: none"> ➤ संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. ➤ संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना पुढील भाग याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून व्हिडीओ बघ. <p>उपक्रम-</p> <p>महाराष्ट्राच्या निर्मितीसाठी महत्त्वपूर्ण योगदान दिलेल्या व्यक्तींची माहिती मिळव.</p>

इयत्ता : ८ वी माहे : एप्रिल, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
इतिहास	आठवडा पहिला (०५ एप्रिल ते १० एप्रिल)	आकारिक व संकलित चाचणी क्रमांक-२			
इतिहास	आठवडा दुसरा (१२ एप्रिल ते १७ एप्रिल)				
इतिहास	आठवडा तिसरा (१९ एप्रिल ते २४ एप्रिल)				
इतिहास	आठवडा चवथा (२६ एप्रिल ते ३० एप्रिल)				

इयत्ता : ८वी माहे : डिसेंबर, २०२०

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पहिला (१ डिसेंबर ते ०५ डिसेंबर)	08.73G.09 08.73G.10	५. सागरी प्रवाह	https://tinyurl.com/y47udv8r https://tinyurl.com/y4r2kb8g	सागरी प्रवाह बदल जाणून घ्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा दुसरा (०७ डिसेंबर ते १२ डिसेंबर)	08.73G.09 08.73G.10	५. सागरी प्रवाह	https://tinyurl.com/yyje3kjc https://tinyurl.com/y47udv8r	क्षितीज समांतर सागरी प्रवाह व सागरी प्रवाहांचे मानवी जीवनावरील परिणाम या बदल सखोल माहिती सोबतची लिंक तसेच पाठ्यपुस्तक व आंतरजाल यांच्या मदतीने मिळावा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा तिसरा (१४ डिसेंबर ते १९ डिसेंबर)	08.73G.09 08.73G.10	५. सागरी प्रवाह	https://tinyurl.com/y2cxgpna https://tinyurl.com/y6a9owu9	सागरी प्रवाह या बदल समजून घ्या व सुचविलेल्या कृती करा. स्वाध्याय सोडवा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा चवथा (२१ डिसेंबर ते २६ डिसेंबर)	08.73G.11 08.73G.12	६. भूमी उपयोजन	https://tinyurl.com/ytaujuwv https://tinyurl.com/y5z2vkrh	भूमी उपयोजन या बदल सखोल माहिती सोबतची लिंक तसेच पाठ्यपुस्तक व आंतरजाल यांच्या मदतीने मिळावा.

सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पाचवा (२८ डिसेंबर ते ०२ जानेवारी)	08.73G.11 08.73G.12	६. भूमी उपयोजन	https://tinyurl.com/y5w2glyb https://tinyurl.com/y6pazlnh	भूमी उपयोजनाचे प्रकार व नागरी भूमी उपयोजन या बदल समजून घ्या व सुचविलेल्या कृती करा.
---------------------------	---	------------------------	----------------	--	---

इयत्ता : ८ वी माहे : जानेवारी, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पहिला (०४ जानेवारी ते ०९ जानेवारी)	08.73G.11 08.73G.12	६. भूमी उपयोजन	https://tinyurl.com/y4tmymgg https://tinyurl.com/yxf3kqp	संक्रमण प्रदेश व उपनगरे या बदल जाणून घ्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा दुसरा (११ जानेवारी ते १६ जानेवारी)	08.73G.11 08.73G.12	६. भूमी उपयोजन	https://tinyurl.com/y36cf2hy https://tinyurl.com/yxvhlyyh	जमिनीची मालकी व मिळकत पत्रिका या बदल समजून घ्या व सुचविलेल्या कृती करा. स्वाध्याय सोडवा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा तिसरा (१८ जानेवारी ते २३)	08.73G.13 08.73G.14	७. लोकसंख्या	https://tinyurl.com/y2q4ep7a	लोकसंख्या, लोकसंख्या वाढ, लोकसंख्येचे वितरण, वितरणावर परिणाम करणारे घटक, लोकसंख्येची घनता व रचना या बदल जाणून

	जानेवारी)	08.73G.15 08.73G.16		https://tinyurl.com/y46deffl https://tinyurl.com/y6ttkzms https://tinyurl.com/yyzb5bgg https://tinyurl.com/y5cs9mft https://tinyurl.com/y6c6go9f	घ्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा चवथा (२५ जानेवारी ते ३० जानेवारी)	08.73G.13 08.73G.14 08.73G.15 08.73G.16	७. लोकसंख्या	https://tinyurl.com/y3muz834 https://tinyurl.com/y3t3qda4 https://tinyurl.com/yxnzn5mt https://tinyurl.com/y4oqhuor https://tinyurl.com/y4zvq2w7	लिंग गुणोत्तर, वयोगट प्रमाण व स्थलांतर तसेच स्थलांतराचे भौगोलिक स्पष्टीकरण याबद्दल सविस्तरपणे समजून घ्या.

इयत्ता : ८ वी माहे : फेब्रुवारी, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पहिला (०१ फेब्रुवारी ते ०६ फेब्रुवारी)	08.73G.13 08.73G.14 08.73G.15 08.73G.16	७. लोकसंख्या	https://tinyurl.com/y5b7j3hq https://tinyurl.com/y43pf26y https://tinyurl.com/y6x2ktvx	महाराष्ट्रातील लोकसंख्येची घनता या बद्दल माहिती घेऊन स्वाध्याय सोडवा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा दुसरा (०८ फेब्रुवारी ते १३ फेब्रुवारी)	08.73G.17 08.73G.18 08.73G.19 08.73G.20 08.73G.21	८. उद्योग	https://tinyurl.com/y2bqts6z https://tinyurl.com/yy5xx2vh https://tinyurl.com/yym27jar https://tinyurl.com/y3cs8nsz	उद्योग व उद्योगांचे स्थानिकीकरण या बद्दल जाणून घ्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र	आठवडा तिसरा (१५ फेब्रुवारी ते	08.73G.17	८. उद्योग	https://tinyurl.com/y5j7evvd	औद्योगीकरण व उद्योगांचे सामाजिक दायित्व याबद्दल

(भूगोल)	२० फेब्रुवारी)	08.73G.18 08.73G.19 08.73G.20 08.73G.21		https://tinyurl.com/y69nawlj https://tinyurl.com/y583rvvf https://tinyurl.com/y5qxfwjn	सविस्तरपणे समजून घ्या.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा चवथा (२२ फेब्रुवारी ते २७ फेब्रुवारी)	08.73G.17 08.73G.18 08.73G.19 08.73G.20 08.73G.21	८. उद्योग	https://tinyurl.com/yxwbpedp https://tinyurl.com/y35tyf2y https://tinyurl.com/y5cv7bxm https://tinyurl.com/yxwbpedp	औद्योगिकरण व पर्यावरण तसेच जलसाक्षरता या बद्दल माहिती घेऊन स्वाध्याय सोडवा.

इयत्ता : ८ वी माहे : मार्च, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पहिला (०१ मार्च ते ०६	08.73G.22 08.73G.23	९. नकाशाप्रमाण	https://tinyurl.com/y3lv43o2	नकाशाप्रमाण या बद्दल सखोल माहिती सोबतची लिंक तसेच पाठ्यपुस्तक व

	मार्च)	08.73G.24 08.73G.25		https://tinyurl.com/y52l8myt https://tinyurl.com/yxhtwery	आंतरजाल यांच्या मदतीने मिळावा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा दुसरा (०८ मार्च ते १३ मार्च)	08.73G.22 08.73G.23 08.73G.24 08.73G.25	९. नकाशाप्रमाण	https://tinyurl.com/y6gv9o5t https://tinyurl.com/y4cd7ju3	नकाशाप्रमाण लिहिण्याच्या पद्धती या बदल माहिती घेऊन स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा तिसरा (१५ मार्च ते २० मार्च)	08.73G.26 08.73G.27 08.73G.28	१०. क्षेत्रभेट	https://tinyurl.com/y6buo3vf	क्षेत्रभेट या बदल सखोल माहिती सोबतची लिंक तसेच पाठ्यपुस्तक व आंतरजाल यांच्या मदतीने मिळावा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा चवथा (२२ मार्च ते २७ मार्च)	08.73G.26 08.73G.27 08.73G.28	१०. क्षेत्रभेट	https://tinyurl.com/y44j8spx https://tinyurl.com/y3kn7khu	निवडणूक कार्यालयाला क्षेत्र भेट बाबत माहिती मिळवून अहवाल लेखन बाबत समजून घ्या.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पाचवा (२९ मार्च ते ०३ एप्रिल)		संकलित मूल्यमापन - द्वितीय सत्र		

इयत्ता : ८ वी माहे : एप्रिल, २०२१

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा पहिला (०५ एप्रिल ते १० एप्रिल)		सराव : पाठ क्र. ५ व ६	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा दुसरा (१२ एप्रिल ते १७ एप्रिल)		सराव : पाठ क्र. ७ व ८	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र	आठवडा तिसरा		सराव :	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व

(भूगोल)	(१९ एप्रिल ते २४ एप्रिल)		पाठ क्र. ९		चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिकशास्त्र (भूगोल)	आठवडा चवथा (२६ एप्रिल ते ३० एप्रिल)		सराव : पाठ क्र. १०	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात घेण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.